

JOAN F. MIRA

“Deu ser el més gran balafiament de recursos de la història, la més gran bombolla, la més gran bestiesa col·lectiva. Petarà un dia, indefectiblement, i ningú vol saber què passarà. El govern, mentrestant, tan content, i el país també: no fem fàbriques noves, fem pisos que sobren, però la gent sembla feliç. Què més podem demanar?”

Economia, construcció

Els qui escrivim pàgines o columnes com aquesta, dites d'opinió, sovint parlem d'allò que no entenem, vull dir, de temes de què no som experts, tècnics o especialistes. Se suposa que només els filòsofs poden parlar de filosofia, els metges de medicina i salut, els psiquiatres dels estats emocionals, els climatòlegs de l'oratge que fa, els economistes d'economia, i així els uns i els altres. Els qui escrivim sobre la salut i les emocions, les costes i els rius, les carreteres i els ferrocarrils, el clima i els diners, sense ser llicenciats ni doctors en la disciplina corresponent, en realitat fem poc més que literatura, que ja és prou. Parlar d'allò en què no som experts és el nostre privilegi, que és un privilegi democràtic, ben mirat: faltaria si no, que només els experts legals pogueren opinar sobre tals qüestions i tantes altres. Faig aquesta introducció innecessària, per avisar que no he estudiat les ciències econòmiques (si és que són ciències, cosa d'altra part ben dubtosa, tan dubtosa com les ciències polítiques o les de la informació, posem per cas), i que això no m'impedeix llegir els articles d'economia a la premsa, observar el carrer amb una certa perplexitat, comentar amb amics més entesos que jo, com ara empresaris i professors del ram, i després fer-me'n una idea, o no fer-me'n cap i persistir en posició perplexa. És el cas del suposat bon camí de l'economia espanyola, si bon camí (“*va bien*” o “*va bé*”, tant se val: en espanyol, en català) significa una direcció que ens porta a una més gran felicitat monetària, més creació general de riquesa, més beneficis i més bon repartiment, més volum de serveis i de béns produïts, més solidesa i més seguretat en les bases que faran tan gran progrés possible i durador. Tot això –felicitat, riquesa, beneficis, producció, solidesa– són coses que es troben en estat passablement crític en països com França, Alemanya, Itàlia o Japó: és la recessió, o com a mínim l'estancament, que afecta les grans economies d'Europa (sense comptar la llarga reculada del Japó, efecte, entre altres causes, de la descontrolada inflació immobiliària i de l'excés de crèdits, si no vaig errat). Creixement insignificant, o zero, o negatiu, i no pareix que s'acabe. Però al singular regne d'Espanya el creixement és molt més alt, es creen més llocs de treball, el dèficit ha desaparegut, i el govern s'atribueix sense empatx el mèrit del miracle. Molt bé, ens n'alegrem moltíssim. El mal és que el miracle té algunes explicacions ben terrenals.

La primera, però ara la deixarem estar, és que els països més rics d'Europa (aquells que estan “en crisi”, justament) ens paguen cada any l'alta almoïna dels fons de cohesió, o com se'n diga, que són molts milers de milions d'euros. Perfecte, però no pot durar. La segona, i molt més greu, és que el motor i el gruix de tan prodigiós creixement és la construcció d'habitatges i l'increment espectacular del seu preu. O siga, Espanya no creix perquè augmente la productivitat general (de fet disminueix, almenys comparativament), ni perquè la manufactura, l'agricultura o els serveis de més valor i qualitat incrementen sòlidament la riquesa. Fet i fet, la producció industrial pareix que no està en molt bona forma: tèxtil, metall i maquinària, fusta, calcer, química, etcètera, no són motors forts i segurs. Però es construeixen moltes cases, moltíssimes, el 40% de totes les que l'any passat es van construir a la Unió Europea: de cada deu habitatges nous a Europa, quatre a Espanya, una cosa increïble, impossible. En pocs anys els preus es multipliquen per tres, i mentre centenars de milers d'habitatges estan buits, milions de famílies s'hipotecaquen, i les immobiliàries continuen en la glòria. Deu ser el més gran balafiament de recursos de la història, la més gran bombolla, la més gran bestiesa col·lectiva. Petarà un dia, indefectiblement, i ningú vol saber què passarà. El govern, mentrestant, tan content, i el país també: no fem fàbriques noves, fem pisos que sobren, però la gent sembla feliç. Què més podem demanar?